

Ocupacions: TIC i valor afegit /Novembre 2020

ESTAN AUGMENTANT LES OCUPACIONS TIC I DE MAJOR VALOR AFEGIT A CATALUNYA?

- El sector TIC ha ocupat 128.700 persones el 3T del 2020, un 19,1% més que el mateix trimestre del 2019 i assolint un màxim en la sèrie històrica.
- Les ocupacions TIC són les úniques, amb la construcció, que han augmentat el darrer trimestre, enfront de les reduccions registrades al turisme, la cultura o la indústria.
- La Covid-19 ha accelerat un canvi de model que s'observava en el mercat de treball des del 2014: major pes de les activitats TIC i més perfils professionals de la salut, les ciències i les tecnologies de la informació.

En plena Covid-19, Catalunya assoleix un màxim històric en el nombre d'ocupats en el sector de la tecnologia de la informació i comunicació (TIC¹) i impulsa un canvi estructural en el mercat laboral que, de fet, s'ha estat produint gradualment des del 2014. Així doncs, hi ha hagut uns 128.700 ocupats TIC aquest darrer trimestre, un 19,1% més que el mateix trimestre del 2019, segons l'Enquesta de Població Activa (EPA). Per grans sectors, en aquest període l'ocupació només ha augmentat en la construcció (6,1%), mentre que s'ha reduït a la indústria (-5,9%) i els serveis (-4,1%). En termes relatius, la construcció i els serveis han mantingut un pes sobre el total força estable en el darrer any i des del 2014. Els canvis estructurals, doncs, s'han produït entre les activitats del sector terciari.

Del 2014 al 2019, el pes dels ocupats al sector TIC ha incrementat del 2,9% fins al 3,1%; en paral·lel a un augment del turisme d'1 punt percentual (p.p.) fins al 13,5% (taula 1). Si es compara aquesta evolució amb la del darrer trimestre, el sector tecnològic assoleix un pes del 3,9% (vuit dècimes addicionals), mentre que el pes dels ocupats al sector turístic (serveis d'allotjament, de menjar i begudes, transport o serveis de lloguer, per exemple²), perden el pes guanyat durant la recuperació econòmica retrocedint fins al 12,5% del total amb 415.500 ocupats.

Taula 1. Ocupació per activitats. Catalunya

SECTORS ECONÒMICS	Milers de persones			Pes s/total (%)		
	2014	2019	3T 2020	2014	2019	3T 2020
Agricultura	45,1	51,7	48,0	1,5	1,5	1,4
Indústria	558,4	621,3	583,3	18,4	18,1	17,5
Construcció	181,2	194,7	202,7	6,0	5,7	6,1
Serveis	2.246,2	2.573,0	2.489,9	74,1	74,8	74,9
TIC	87,6	106,3	128,7	2,9	3,1	3,9
Cultural	156,7	181,8	164,1	5,2	5,3	4,9
Turisme	379,3	465,6	415,5	12,5	13,5	12,5
Resta serveis	1.622,6	1.819,3	1.781,6	53,5	52,9	53,6
TOTAL	3.030,9	3.440,7	3.323,9	100	100	100

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir de l'EPA (INE i Idescat).

Nota: Les dades per al 2014 i 2019 són mitjanes anuals.

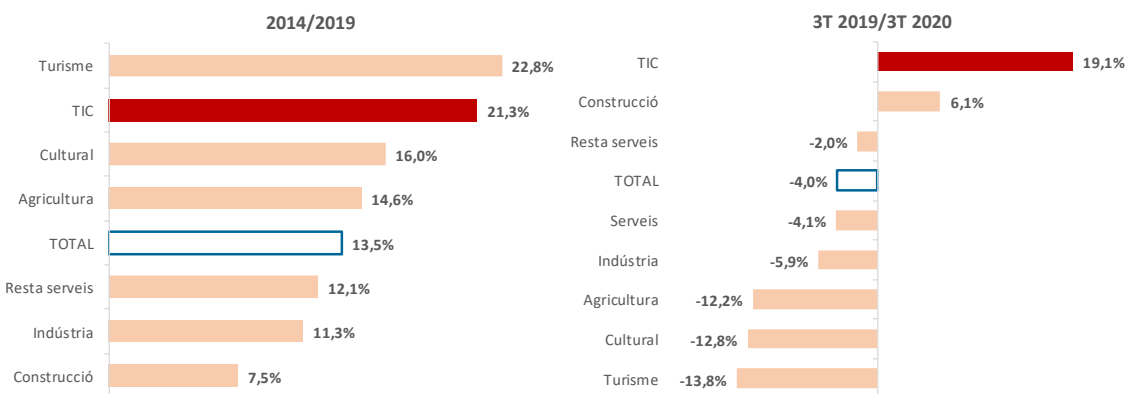
¹ El sector TIC inclou activitats tecnològiques de la indústria i el sector serveis com per exemple, la fabricació de components electrònics, ordinadors, o el processament de dades. Per a més informació consultar la nota metodològica d'Idescat: <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10213&t=202002&col=1>. Tanmateix, davant la impossibilitat d'obtenir major desagregació, es considera en aquest cas com part del sector serveis pel pes de les activitats pròpies d'aquesta branca com les telecomunicacions, les serveis de tecnologia de la informació o el processament de dades.

² Per a més detall de les activitats incloses, consultar la nota metodològica d'Idescat disponible a: <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=conj&n=10215&t=202002>

Ocupacions: TIC i valor afegit / Novembre 2020

Durant els anys d'expansió econòmica les ocupacions turístiques i de les TIC són les que més van créixer (22,8% i 21,3%, respectivament en termes acumulats), força per sobre de la mitjana (13,5%) o altres sectors com la indústria (11,3%) o la construcció (7,5%) (gràfic 1). Aquestes dades mostren una radiografia de cap a on es dirigeix el teixit productiu català. D'una banda les activitats turístiques com a pilars fonamentals de l'economia, que entre el 2014 i el 2019 van generar una de cada cinc noves ocupacions a Catalunya (quasi 410 mil). D'altra banda, les tecnològiques que, tot i representar encara una part reduïda del total, han guanyat terreny progressivament i s'espera que siguin un altre pilar fonamental en el futur. La contribució del sector TIC a la nova ocupació total va ser del 4,6%, superior de fet a la de la construcció (3,3%), xifres que reforcen aquest canvi en el patró de creixement en comparació amb el model anterior a la Gran Recessió.

Gràfic 1. Evolució de l'ocupació, per activitats principals. Catalunya
%, variació interanual

Font: Cambrà de Comerç de Barcelona a partir de l'EPA (INE i Idescat).

Tanmateix, l'impacte de l'actual crisi ha posat de manifest la millor resiliència del sector tecnològic enfront del turístic. El sector TIC ha estat l'únic, amb la construcció, en generar ocupació: un 19,1% passant de 108.100 ocupats el 3T de 2019 a 128.700 el 3T de 2020, mentre que la resta dels sectors ha perdut ocupats. D'aquests, el turisme n'ha perdut un 13,8%, quasi 66.600 persones menys (pràcticament la meitat de les 138.500 ocupacions perdudes en aquest període). **Amb una mirada a mitjà termini, aquesta afectació desigual per activitats ha posat l'accent en la necessitat d'accelerar aquest canvi cap a les ocupacions vinculades a la tecnologia, la salut, les ciències i la indústria d'alt valor afegit, d'una banda; i, d'impulsar la professionalització i la digitalització dels serveis, i del sector turístic en particular, de l'altra.**

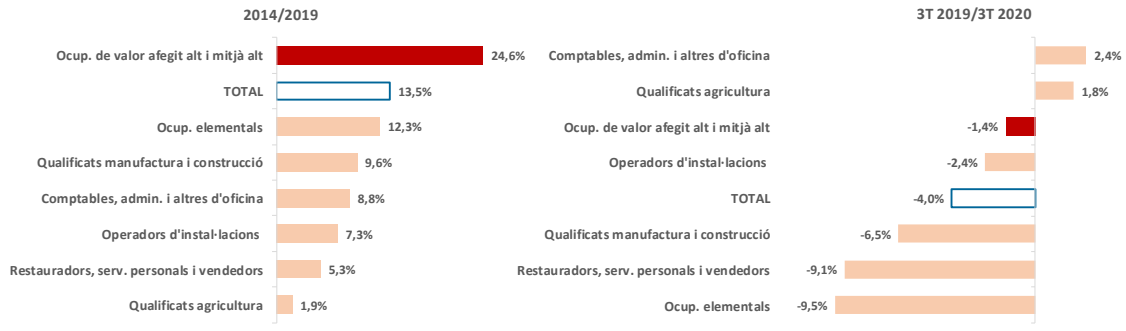
Pel que fa a l'ocupació per perfils professionals, a Catalunya hi ha 1.225.900 persones ocupades en una professió de valor afegit alt i mitjà alt –directors i gerents, tècnics científics i intel·lectuals³ i tècnics de recolzament⁴. **Tot i que amb l'arribada de la Covid-19, l'ocupació s'ha reduït globalment (-4%) i a quasi tots els perfils, les magnituds han estat molt desiguals segons el cas.** Les ocupacions de valor afegit alt i mitjà alt i els operadors d'instal·lacions s'han reduït un 1,4% i 2,4%, respectivament, del 3T 2019 al 3T 2020, alhora que els ocupats elementals o els restauradors i venedors han patit les majors reduccions: -9,5% i -9,1%, cadascuna (gràfic 2).

³ En base a la CCO-2011, inclou professionals de l'ensenyament, la salut, de les ciències (físiques, matemàtiques, enginyeries i socials), de les tecnologies de la informació, i de la cultura i l'espectacle.

⁴ En base a la CCO-2011, inclou tècnics de les ciències i les enginyeries, sanitaris, de les tecnologies de la informació i la comunicació, així com professionals i supervisors a la indústria, les finances, la gestió administrativa i als serveis jurídics, socials, etc.

Ocupacions: TIC i valor afegit /Novembre 2020

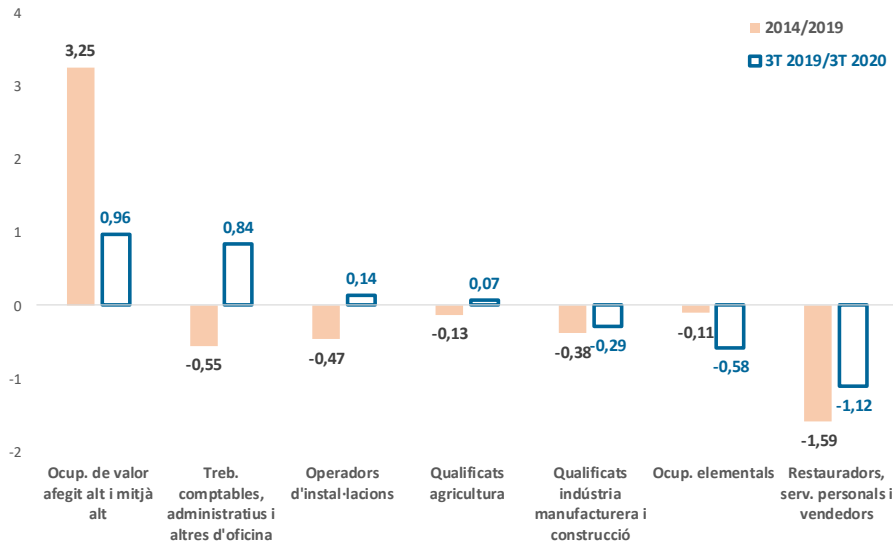
Gràfic 2. Evolució de l'ocupació, per ocupacions principals. Catalunya
%, variació interanual

Font: Cambrà de Comerç de Barcelona a partir de l'EPA (INE).
Nota: Ocupacions de valor afegit alt i mitjà alt: directors i gerents, tècnics i professionals científics i intel·lectuals, i tècnics i professionals de recolzament.

Aquestes diferències entre perfils han propiciat un canvi significatiu en la composició del mercat de treball en només sis mesos: han accelerat la transformació gradual que s'havia observat els darrers anys: menys restauradors i venedors, i més professionals de la salut, les ciències i les tecnologies de la informació. El pes dels restauradors i venedors ha disminuït un 1,12 p.p. interanuals el 3T del 2020, quasi un 70% de la reducció experimentada del 2014 al 2019 en el primer cas. En tant que les ocupacions de més valor afegit han augmentat el seu pes en quasi 1 p.p., un 30% del guany assolit en els mateixos cinc anys (gràfic 3).

Gràfic 3. Evolució del pes dels ocupats sobre el total, per ocupacions principals. Catalunya
punts percentuals, variació absoluta del pes

Font: Cambrà de Comerç de Barcelona a partir de l'EPA (INE).
Nota: Ocupacions de valor afegit alt i mitjà alt: directors i gerents, tècnics i professionals científics i intel·lectuals, i tècnics i professionals de recolzament.

D'aquests resultats se'n desprenen dues conclusions principals. En primer lloc, a curt termini, l'afectació de la pandèmia ha estat molt desigual per ocupacions de manera que aquesta anàlisi no es pot fer de manera global, sinó per perfils o activitats⁵. En segon lloc, aquesta crisi ha accelerat canvis en l'estructura dels perfils ocupacionals que lentament s'estaven produint en els darrers anys i que marcaven el futur laboral de la pròxima dècada: una major demanda de perfils tècnics i professionals en les àrees de la ciència, la salut i la informació, altament formats i amb coneixements tecnològics profunds.

⁵ De fet, no es descarta una evolució de l'economia a curt termini en forma de "K", amb sectors i ocupacions que es recuperen més ràpidament, al mateix temps que d'altres continuen retrocedint.